

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf-en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Nota naar aanleiding van het verslag wijziging Wet DNA-V

Datum
26 november 2025

Onze referentie
6923868

Afstemming met
DGRR

Bijlage(n)
3

1. Aanleiding

Op 5 september 2025 heeft de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid verslag uitgebracht over het op 26 mei 2025 ingediende Wetsvoorstel houdende wijziging van de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden en het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van conservatoire afname van celmateriaal en enkele andere wijzigingen met betrekking tot DNA-onderzoek (Kamerstukken II 2024/25, 36753, nr. 2). In de conceptnota naar aanleiding van het verslag wordt antwoord gegeven op de schriftelijke inbreng van de fracties.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met verzending naar de Tweede Kamer van de bijgevoegde nota naar aanleiding van het verslag.

3. Kernpunten

De Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden (hierna: Wet DNA-V) regelt dat van personen die wegens voorlopige hechtenis-misdrijven tot vrijheidsbenemende sancties en taakstraffen zijn veroordeeld, celmateriaal wordt afgenomen met het oog op het opstellen en opslaan van hun DNA-profiel in de DNA-databank. De afgelopen jaren zijn verschillende tekortkomingen in de (uitvoering van) de Wet DNA-V gebleken. Eén van de tekortkomingen van de Wet DNA-V is dat een gedeelte van de veroordeelden die celmateriaal moeten afstaan, onvindbaar blijkt op het moment dat de officier van justitie – na de veroordeling – beveelt dat celmateriaal wordt afgenomen. Om dit probleem op te lossen, wordt in dit wetsvoorstel voorgesteld om niet pas ná een veroordeling celmateriaal af te nemen, maar dit al in een eerder stadium te doen: tijdens het opsporingsonderzoek, als de verdachte in handen is van de politie omdat hij is aangehouden wegens een misdrijf dat (na veroordeling) zou leiden tot een bevel om celmateriaal af te nemen. Gesproken wordt van conservatoire celmateriaalafname, omdat het celmateriaal apart wordt opgeslagen en bewaard. Als de verdachte wordt veroordeeld, kan de officier van justitie een bevel geven tot het opstellen en opslaan van het DNA-profiel (hierna: een DNA-bevel). Pas dan kan het eerder afgenomen celmateriaal worden gebruikt voor het opstellen van het DNA-profiel en het opslaan daarvan in de DNA-databank. Als duidelijk is dat er geen veroordeling zal volgen, of als de officier van justitie geen DNA-bevel geeft, wordt het afgenomen celmateriaal direct vernietigd. Op deze manier wordt voorkomen dat – zoals nu regelmatig gebeurt – geen celmateriaal beschikbaar is van personen die na hun veroordeling onvindbaar zijn.

Nota naar aanleiding van het verslag

In het verslag hebben de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, VVD, CDA, SGP en ChristenUnie vragen gesteld over het wetsvoorstel. De fracties van GroenLinks-PvdA, VVD, CDA en SGP hebben aangegeven met belangstelling te hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. De fractie van de VVD heeft aangegeven de doelen van het wetsvoorstel te steunen; de fractie van de BBB heeft aangegeven het wetsvoorstel te steunen. Vragen zijn gesteld over met name de volgende onderwerpen:

- het gekozen scenario voor conservatoire celmateriaalafname;
- de noodzaak en proportionaliteit van het wetsvoorstel en privacyaspecten;
- de DNA-wetgeving in ons omringende landen;
- de gevolgen in de werklust voor de betrokken organisaties;
- commerciële genealogische databanken.

In paragraaf 4.2 zullen deze onderwerpen nader worden toegelicht.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

De afgelopen jaren zijn verschillende tekortkomingen in de (uitvoering van) de Wet DNA-V gebleken. Deze tekortkomingen kwamen indringend in het nieuws toen Bart van U. werd aangehouden als verdachte van de moord op oud-minister E. Borst-Eilers (maart 2014) en de moord op zijn zus (januari 2015). Van Bart van U. bleek na een eerdere veroordeling in 2012 geen celmateriaal te zijn afgenomen, terwijl dat volgens de Wet DNA-V wel had moeten gebeuren. Momenteel wordt van ongeveer 87 procent van de veroordeelden die onder het bereik van de Wet DNA-V vallen, een DNA-profiel in de DNA-databank opgenomen. Door het moment van afname van celmateriaal naar een eerder stadium in de strafprocedure te verplaatsen, kan dat percentage naar verwachting omhoog gaan naar 93 procent. Door het moment van celmateriaalafname te vervroegen, wordt tevens uitvoering gegeven aan een motie van de Tweede Kamer.

4.2. Juridische overwegingen

Het gekozen scenario voor conservatoire celmateriaalafname

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, de SP, de SGP en de ChristenUnie hebben vragen gesteld die betrekking hebben op het gekozen scenario voor celmateriaalafname. Dat scenario houdt in dat van iedere in verzekering gestelde meerderjarige verdachte van een voorlopige hechtenis-misdrijf (dat zijn misdrijven waarop ten minste vier jaar gevangenisstraf is gesteld en enkele gelijkgestelde misdrijven) conservatoir celmateriaal wordt afgenomen.

In reactie op deze vragen is uiteengezet waarom voor dit afnamescenario is gekozen en waarom andere mogelijke afnamescenario's – waarbij het celmateriaal in een eerder of later stadium van het opsporingsonderzoek zou worden afgenomen, of waarbij alleen celmateriaal zou worden afgenomen van verdachten zonder vaste woon- of verblijfplaats – niet proportioneel zouden zijn of te weinig effectief. Benadrukt is dat het gekozen scenario wordt gedragen door de ketenpartners die direct te maken krijgen met de uitvoering van het wetsvoorstel (in het bijzonder: politie, Koninklijke Marechaussee en openbaar ministerie), en

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
26 november 2025

Onze referentie
6923868

dat dit scenario een goede balans bereikt tussen effectiviteit en proportionaliteit (wat ook door de Raad van State is onderschreven).

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

De leden van de fractie van de VVD hebben gevraagd waarom conservatoire celmateriaalafname bij minderjarige verdachten niet mogelijk wordt gemaakt, en of de regering die keuze wil heroverwogen. Naar aanleiding van deze vraag is uiteengezet dat er bijna geen onvindbare minderjarige veroordeelden zijn tegen wie een DNA-bevel is afgegeven (het gaat om jaarlijks ongeveer twee procent van de minderjarige veroordeelden), zodat het disproportioneel zou zijn om conservatoire celmateriaalafname mogelijk te maken voor alle minderjarige verdachten van een voorlopige hechtenis-misdrijf die in verzekering worden gesteld. Daarbij komt dat jeugdigen in ons strafrechtbestel een bijzondere positie innemen. Het jeugdstrafrecht heeft een pedagogisch karakter, waarin de toepassing van – van het volwassenenstrafrecht afwijkende – sancties erop is gericht de ontwikkeling van deze jeugdige te stimuleren en de jeugdige te heropvoeden, te resocialiseren en te weerhouden van een verdere criminele carrière. Daarbij past dat ook terughoudendheid wordt betracht met het voorafgaand aan eventuele sanctionering toepassen van strafrechtelijke maatregelen op jeugdigen, omdat deze op hen een grotere indruk zullen achterlaten dan op volwassenen en hen in hun verdere ontwikkeling in negatieve zin kunnen beïnvloeden.

Datum
26 november 2025

Onze referentie
6923868

De noodzaak en proportionaliteit van het wetsvoorstel en privacyaspecten

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, de SGP, de SP en de ChristenUnie hebben vragen gesteld over de noodzaak en proportionaliteit van het wetsvoorstel. In reactie op deze vragen is uiteengezet welke maatregelen zijn genomen om de uitvoering van de bestaande Wet DNA-V te verbeteren. Uitgelegd is dat de genomen verbetermaatregelen positief zijn geëvalueerd door het WODC in 2019. De omstandigheid dat toch nog steeds niet bij alle veroordeelden tegen wie een DNA-bevel is gegeven, celmateriaal wordt afgenomen, is inherent aan de wijze waarop de Wet DNA-V nu is ingericht. Met dit wetsvoorstel wordt daarin een verbetering aangebracht. Daarnaast wordt uiteengezet welke voorwaarden en waarborgen aan de conservatoire celmateriaalafname worden verbonden.

De Raad van State heeft het gekozen afnamescenario in zijn advies onderschreven en heeft geoordeeld dat de noodzaak en proportionaliteit van conservatoire afname bij alle verdachten die in verzekering worden gesteld vanwege een voorlopige hechtenis-misdrijf, voldoende aannemelijk zijn gemaakt. Hieraan hebben de uitgebreide en zorgvuldige voorbereiding van het wetsvoorstel, waarbij oog is geweest voor de grondrechtelijke aspecten en voor de uitvoerbaarheid, volgens de Raad van State in belangrijke mate bijgedragen.

De wetgeving in ons omringende landen

De leden van de fracties van de VVD en GroenLinks-PvdA hebben gevraagd naar DNA-wetgeving in de ons omringende landen, in het bijzonder naar in andere landen bestaande mogelijkheden voor de conservatoire afname van celmateriaal. In reactie op deze vragen is uiteengezet dat u niet bekend bent met andere landen waarin een systeem van conservatoire celmateriaalafname bestaat, oftewel: een systeem waarin celmateriaal tijdens het opsporingsonderzoek wordt afgenomen en daarmee pas na een veroordeling een DNA-profiel wordt opgesteld. Wel kennen de ons omringende landen soms ruime mogelijkheden om van verdachten en veroordeelden celmateriaal af te nemen om daarmee direct een

DNA-profiel op te stellen. Een korte schets is gegeven van de regelgeving in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland en België. Ook is kort aandacht besteed aan de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) over dit thema.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
26 november 2025

Onze referentie
6923868

De gevolgen in de werklust voor de betrokken organisaties

De leden van de fracties van het CDA, de SP en de VVD hebben gevraagd naar de gestelde werklustbesparingen die als gevolg van dit wetsvoorstel zullen intreden bij de betrokken organisaties. In reactie daarop is uiteengezet waarin die werklustbesparingen, met name voor de politie, zullen bestaan. Dit is geconcretiseerd in aantallen fte's.

Commerciële genealogische databanken

De leden van de fractie van de VVD hebben gevraagd naar de stand van zaken in de lopende pilot over het gebruik van commerciële genealogische databanken voor DNA-onderzoek in strafzaken. Daarop is gereageerd dat de Tweede Kamer pas in de loop van 2026 kan worden geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek, omdat het gebruik van genealogische DNA-databanken in strafzaken onderzoeksintensief en nieuw is. Ook is het van belang dat het onderzoek zorgvuldig gebeurt met het oog op de juridische, ethische en privacyaspecten die hierbij meespelen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Bijlage(n)

1. verslag Tweede Kamer
2. conceptnota naar aanleiding van het verslag
3. Brief aan de Tweede Kamer